

Музей Миколи Амосова – переосмислення досвіду та шлях уперед

107-ма річниця з дня народження Миколи Михайловича Амосова ознаменована відкриттям його Меморіального кабінету-музею. Саме в цьому кабінеті засновник української кардіохірургії працював до 1978 року до переїзду в новий корпус. Це перша експозиція Музею історії серцево-судинної хірургії України імені Миколи Амосова, над створенням якого ми розпочали працювати.

У вітринах кабінету-музею Амосова представлені усі періоди його багатогранного життя і, звичайно, стислий огляд перших етапів становлення окремих напрямів кардіохірургії, пов'язаних з особистістю Миколи Михайловича, його безпосередньою участю та впливом. Детальному опису розвитку хірургічного лікування серцево-судинних захворювань будуть присвячені відповідні експозиції.

Нові методики, їх вдосконалення, наукова робота та впровадження її результатів у клінічну практику, взаємодія на стику різних галузей, становлення потужної національної мережі доступної кардіохірургічної допомоги, роль особистостей і професійна спадкоємність – це далеко не повний перелік концептуальних аспектів проекту нового музею.

Робота над створенням музею – це для нас можливість прийняття не тільки власних досягнень, а й власних помилок, своєчасне виправлення яких теж є вагомою частиною наших здобутків. Це також визначення того, на що має сенс опиратися на майбутньому шляху, а що – назавжди залишити позаду.

Ми вирішили заздалегідь передбачити розвиток експозиції в часі. Кожне сьогодні завтра стане історією. Переосмислення вчорашнього та новий досвід змінюють акценти на речах, які пройшли випробування часом. Тому, не применшуючи заслуг минулого, ми повинні говорити про сучасне. Це й буде головною особливістю нашого музею – постійна актуалізація.

Карантинні обмеження не дозволили зробити урочисте відкриття Меморіального кабінету-музею, запросити всіх, для кого ім'я Миколи Амосова має певне значення в житті. Але сучасні можливості дистанційного спілкування дають змогу об'єднатися, згадати та на хвилі світлої пам'яті по-амосівськи конструктивно обговорити актуальні проблеми сьогодні. Ми частіше переймаємося питанням, а як би оцінював нинішню ситуацію Микола Амосов, які б рішення він пропонував.

Погляд на найактуальніше

Зараз постійно стверджують, що Covid-19 змінює світ. Ця думка, на мій погляд, відображає пасивну, залежну позицію. Впевнений, що глобальна пандемія

тільки змусила людство загалом і кожного з нас зупинитися та замислитися над тим, що ми в чомусь трохи, а в чомусь суттєво збилися зі шляху, де не туди повернули, застопорилися на місці, де піддалися оманному відчуттю руху вперед... Кожному з нас потрібне перезавантаження – духовне, соціально-культурне, професійне, переосмислення особистої ролі та відповідальності в тому, що відбувається в нас самих та навколо нас, визначитися, на що ми можемо реально впливати та максимально розширювати коло особистого впливу й особистої відповідальності.

Пандемія, як лакмусовий папірець, висвітила явні та приховані проблеми в усіх сферах життя. А медицина, яка перебуває на передньому краї боротьби за життя та здоров'я людей, стала однією з найбільш чутливих заручниць ситуації.

Невблаганне зростання рівня захворюваності, кількості важких випадків і смертності – це виклики, які стали випробуваннями для системи охорони здоров'я. Ще не вивчені віддалені наслідки Covid-19, але вже відомо, що це вірусне захворювання, перенесене не тільки у важкій, а й у середній та навіть легкій формі, справляє руйнівний вплив на органи й системи організму, особливо страждають серцево-судинна, дихальна та нервова системи. І це стосується не тільки хворих з хронічними захворюваннями, а й здорових людей. Тому вірогідність стрибка неінфекційних захворювань на тлі зниження загального рівня здоров'я

населення є дуже великою. До речі, ми вже півроку спостерігаємо зростання ступеня важкості хворих, які поступають до нашого Інституту та інших профільних клінік. Стикаємося зі збільшенням випадків серцевої недостатності, порушень ритму серця, загострень і проявів ішемічної хвороби серця тощо.

Саме тому важливим завданням є якомога раніше розпочати діагностично-профілактичні заходи щодо виявлення реального стану здоров'я населення, насамперед усіх тих, хто перехворів на Covid-19, незалежно від ступеня важкості, та людей з хронічними захворюваннями, з груп ризику. Також необхідно розробити і запропонувати населенню систему доступної реабілітації після Covid-19. І чекати для впровадження цих дій закінчення пандемії ми не можемо.

Свого часу М. Амосов підіймав та пропонував рішення проблем, які нині стають тільки гострішими, глибшими та все більш поширеними. Можна сказати, що він був одним з тих, хто випереджає свій час. Але це було б лише виправданням безвідповідальності й передусім своєї власної. Ми не можемо чекати милості та проривних рішень від розхитаної системи, але можемо та повинні робити все те, що залежить від нас, на що ми реально впливаємо.

В. В. Лазоришинець,
*академік, директор ДУ «Національний інститут
серцево-судинної хірургії імені М. М. Амосова
НАМН України», завідувач кафедри хірургії серця
та магістральних судин НМАПО імені П. Л. Шупика*